

Sygn. akt IX Ca 756/17

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jacek Barczewski (spr.)
Sędziowie:	SO Agnieszka Żegarska SO Mirosław Wieczorkiewicz
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z wniosku D. K.

z udziałem J. A. (1)

o złożenie do depozytu

na skutek apelacji wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 23 maja 2017 r., sygn. akt I Ns 317/17,

p o s t a n a w i a:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w całości i zezwolić wnioskodawczyni D. K. na złożenie do depozytu sądowego kwoty 14.000 zł (czternaście tysięcy złotych) tytułem zachowku po E. K. przysługującego J. A. (1) z zastrzeżeniem, że kwota ta może zostać jej wypłacona na każde żądanie;

II. zasądzić od uczestniczki na rzecz wnioskodawczyni kwotę 220 zł (dwieście dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Agnieszka Żegarska Jacek Barczewski Mirosław Wieczorkiewicz

Sygn. akt IX Ca 756/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie oddalił wniosek D. K. o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego kwoty 14.000 zł należnej uczestniczce J. A. (1) tytułem zachowku po E. K..

W uzasadnieniu wskazał, że w sprawie nie zachodzą okoliczności uzasadniające złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego przewidziane w kodeksie cywilnym. W szczególności brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku na podstawie woli zobowiązanego do zwolnienia się z bezspornej części świadczenia.

Apelację od postanowienia z 23 maja 2017 r. złożyła wnioskodawczyni zarzucając naruszenie dyspozycji art. 693¹ k.p.c. przez błędne przyjęcie, że na podstawie okoliczności przedstawionych we wniosku nie zachodzi przyczyna uzasadniająca złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego.

Żądała zmiany zaskarżonego orzeczenia przez zezwolenie wnioskodawczyni na złożenie do depozytu sądowego kwoty 14.000 zł tytułem zachowku należnego uczestniczce jako osobie uprawnionej do jego otrzymania z tym zastrzeżeniem, że kwota ta może być wypłacona J. A. (1) na jej wniosek.

Wniosła też o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Uczestniczka J. A. (1) nie zajęła stanowiska w sprawie i nie stawiła się na rozprawie odwoławczej.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że stosownie do art. 693 k.p.c., we wniosku o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego należy: 1) określić zobowiązanie, przy wykonaniu którego składa się przedmiot; 2) przytoczyć okoliczności uzasadniające złożenie; 3) dokładnie oznaczyć przedmiot, który ma być złożony; 4) wskazać osobę, której przedmiot ma być wydany, oraz warunki, pod którymi wydanie ma nastąpić.

Powyższe wymogi mają charakter obligatoryjny, zaś stwierdzenie braku któregokolwiek z nich, czy to wynikających z przepisu art. 511, czy art. 693 k.p.c. skutkuje koniecznością wezwania do ich uzupełnienia, na podstawie przepisu art. 130 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W ocenie Sądu Okręgowego pierwotnie złożony wniosek zawierał braki formalne, albowiem nie wskazano w nim warunków, pod którymi nastąpić ma wydanie z depozytu. Mimo to, Sąd Rejonowy nie wezwał wnioskodawczyni do uzupełnienia braków formalnych wniosku, lecz oddalił go na posiedzeniu niejawnym. Wymóg ten został jednak spełniony w postępowaniu apelacyjnym, albowiem we wnioskach środka zaskarżenia wskazano już, iż kwota 14.000 zł może być wypłacona J. A. (1) na jej wniosek. Wobec uchybienia przez sąd pierwszej instancji przepisom art. 130 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., uzupełnienia takiego nie sposób uznać za spóźnione.

Odnosząc się do zarzutów apelacji przypomnieć wypada, że zgodnie z art. 693¹ k.p.c., w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego sąd nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, ograniczając się do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia sąd nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, ograniczając się wyłącznie do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione (ograniczenie zakresu kognicji sądu do formalnej oceny twierdzeń wniosku). Nie posiada więc uprawnienia do badania, czy złożenie do depozytu jest rzeczywiście uzasadnione pod względem materialnoprawnym, i nie może rozstrzygać żadnych sporów w tym przedmiocie. Dla wyjaśnienia badanych okoliczności sprawy sąd z urzędu zarządza przeprowadzenie dowodów (por. uchwała SN z dnia 19 maja 1951 r., C 27/51, NP 1951, nr 9, s. 61; orzeczenie SN z dnia 31 sierpnia 1963 r., III CR 129/63, OSNC 1964, nr 12, poz. 255; postanowienie SN z dnia 11 lipca 1996 r., III CRN 18/96, Prok. i Pr. 1996, nr 12, poz. 45).

Przyjmuje się również, że podstawowym obowiązkiem sądu jest ustalenie, czy twierdzenia przedstawione przez wnioskodawcę we wniosku lub na późniejszym etapie postępowania mogą stanowić podstawę do złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego. W razie nieprecyzyjności treści wniosku na sądzie ciąży powinność dążenia do wyjaśnienia wątpliwości przez zobowiązanie wnioskodawcy do złożenia stosownych oświadczeń (art. 514 § 1). Nie można wykluczyć w powołanym przypadku złożenia oświadczenia zawierającego nowe lub zmodyfikowane twierdzenia. Wezwanie przez sąd uczestnika postępowania do złożenia wyjaśnień może być wynikiem braku pewnych informacji lub wątpliwości wynikających z twierdzeń innych uczestników. Jednak sprzeczne z twierdzeniami

informacje uzyskane od innych uczestników postępowania nie mogą być podstawą ustaleń sądu. Ze względu na bezwzględnie obowiązujący zakaz niedopuszczalne jest przeprowadzenie w tym zakresie postępowania dowodowego. Wyłącznie twierdzenia wnioskodawcy są podstawą do wydania orzeczenia w przedmiocie złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego. Wątpliwości co do zgodności twierdzeń wnioskodawcy z rzeczywistym stanem rzeczy znane sądowi nie mogą być co do zasady podstawą obalenia tej zasady (por. T. Demendecki, Komentarz do art. 693¹ k.p.c., LEX).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy dojść do wniosku, że w sytuacji uznania wniosku za nieprecyzyjny, Sąd Rejonowy zobligowany był do wysłuchania wnioskodawczyni i uczestniczki w trybie art. 514 § 1 k.p.c., czego nie uczynił. Tymczasem z uzasadnienia wniosku można było wywieść, iż uczestniczka jako jedyna z uprawnionych do zachowku, nie zgadza się z wysokością zaproponowanego przez spadkobierczynię świadczenia. Mając na uwadze okoliczność, że w najnowszym orzecznictwie traktuje się roszczenie o zachówek jako terminowe, ewentualne opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez zobowiązanego, skutkuje naliczaniem odsetek nie od daty wyrokowania w sprawie o zachówek, lecz od dnia wezwania do zapłaty.

Zaniechanie wyjaśnienia przez Sąd Rejonowy okoliczności uzasadniających złożenie do depozytu spowodowało, iż sąd odwoławczy merytorycznie rozpoznający sprawę, dopuścił dowód z dokumentów znajdujących się m.in. w aktach I Ns 91/17. Wynika z nich niezbicie, iż między wnioskodawczynią, a uczestniczką może istnieć rozbieżność odnośnie wysokości zachowku, co wynika z samego faktu złożenia przez J. A. (1) wniosku o sporządzenie spisu inwentarza i jego uzasadnienia.

Nadto na rozprawie w dniu 1 grudnia 2017 r. pełnomocnik wnioskodawczyni złożył oświadczenie, iż uczestniczka odmówiła przyjęcia świadczenia z zachowku (k. 27), zaś prawdziwości tych twierdzeń nie zaprzeczono.

W tych warunkach zaktualizowały się przesłanki złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, albowiem zgodnie z art. 467 pkt 4 k.c., dłużnik może złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego jeżeli z powodu innych okoliczności dotyczących osoby wierzyciela świadczenie nie może być spełnione.

Mając powyższe okoliczności na uwadze należało na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienić zaskarżone postanowienie nadając mu brzmienie jak w punkcie I sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli art. 520 § 2 k.p.c., zasądzając od uczestniczki dla wnioskodawczyni kwotę 100 zł opłaty od apelacji i 120 zł wynagrodzenia pełnomocnika. W ocenie Sądu Okręgowego interesy uczestników należało uznać za sprzeczne, w szczególności w świetle okoliczności ujawnionych w postępowaniu odwoławczym. Wnioskodawczyni jest bowiem żywotnie zainteresowana w wykonaniu części zobowiązania, którego uczestniczka przyjąć nie chce. Nadto uczestniczka nie brała czynnego udziału w postępowaniu apelacyjnym mimo prawidłowego zawiadomienia o terminie posiedzenia (k. 20), co mogłoby prowadzić do uznania, że swym zachowaniem nie przyczyniła się do obciążenia jej kosztami.

W judykaturze przyjmuje się, iż sprzeczność interesów pomiędzy uczestnikami, w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 k.p.c., występuje wtedy, gdy postanowienie kończące postępowanie w sprawie wywiera wpływ dla jednych zainteresowanych na zwiększenie, a dla innych na zmniejszenie ich praw (por. postanowienie SN z 05.12.2012 r., I CZ 148/12).

Taka sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie, gdyż ostateczne zezwolenie wnioskodawczyni na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego doprowadziło do uwzględnienia jej interesu w zwolnieniu się z części zobowiązania.

Mirosław Wieczorkiewicz Jacek Barczewski Agnieszka Żegarska